

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů
na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,

k návrhu koncepce

„Program zlepšování kvality ovzduší aglomerace Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek –
CZ08A“

Předkladatel

a zpracovatel koncepce: Ministerstvo životního prostředí
odbor ochrany ovzduší
Vršovická 1442/65
100 10 Praha 10

Zpracovatelé posouzení: Mgr. Martin Smutný, Integra Consulting s.r.o.
*(autorizovaná osoba ke zpracování dokumentace a posudku
ve smyslu § 19 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní
prostředí, ve znění pozdějších předpisů, č. j.: 73321/ENV/14)*

Mgr. Simona Kosíková Šulcová, Integra Consulting s.r.o.

Mgr. Michal Musil, Integra Consulting s.r.o.

Ing. Jiří Dusík, Integra Consulting s.r.o.

Ing. Andrea Šandová, Integra Consulting s.r.o.

Ing. Radim Seibert, Regionální centrum EIA s.r.o.

Ing. Jitka Kaslová, Regionální centrum EIA s.r.o.

Mgr. Michala Kopečková, Občanské sdružení Ametyst
*(držitel autorizace podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně
přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, č. j.: 2702/ENV/12-
116/630/12)*

MUDr. Eva Rychlíková, Zdravotní Ústav Ústí nad Labem
(*autorizovaná osoba dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně
veřejného zdraví hodnocení vlivů na veřejné zdraví*)

Ing. Jana Moravcová, Zdravotní Ústav Ústí nad Labem

Stručný popis koncepce:

Programy zlepšování kvality ovzduší (dále jen „PZKO“) jsou vytvářeny pro zóny a aglomerace, kde došlo k překročení imisního limitu popřípadě k více než povolenému počtu překročení imisního limitu stanoveného zákonem č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně ovzduší“) pro jednotlivé znečišťující látky. PZKO analyzují stav kvality ovzduší v zóně, aglomeraci, jeho příčiny, identifikují významné zdroje znečišťování ovzduší, stanovují opatření vedoucí k dosažení norem kvality ovzduší. Mezi významná nová opatření zavedená zákonem o ochraně ovzduší patří stanovení emisních stropů a lhůt k jejich dosažení pro vymezená území.

Program zlepšování kvality ovzduší aglomerace Ostrava/Karviná/Frydek-Místek – CZ08A (dále jen „PZKO CZ08A“) byl zpracován v rámci projektu „Střednědobá strategie ke zlepšení kvality ovzduší v České republice“. Navrhovaná opatření PZKO CZ08A k dodržení imisních limitů jsou navržena do roku 2020.

Účelem PZKO CZ08A je poskytnout komplexní dokument k identifikaci příčin znečištění ovzduší a především stanovit taková opatření, jejichž realizace povede ke zlepšení kvality ovzduší a dosažení přípustné úrovně znečištění ovzduší. Tam, kde jsou tyto úrovně splněny, je třeba realizovat opatření navržená v PZKO CZ08A v přiměřeném rozsahu tak, aby byla dobrá kvalita ovzduší udržena a nedošlo k jejímu zhoršení. V oblastech aglomerace CZ08A, kde je imisní limit překročen, musí být implementována stanovená opatření, a to v rozsahu uvedeném v koncepci. Opatření byla stanovena za pomoci rozptylové studie a byla modelově sestavena způsobem, aby v aglomeraci došlo k dosažení zákonem požadované kvality ovzduší.

PZKO CZ08A se skládá z:

- úvodní části
- analytické části
- návrhové části
- implementační části

PZKO CZ08A vychází z údajů o emisích a imisním zatížení, které jsou zpracovávány Českým hydrometeorologickým ústavem (dále jen „ČHMÚ“).

Cílem PZKO CZ08A je dosáhnout na celém území aglomerace Ostrava, Karviná, Frydek-Místek splnění imisních limitů daných zákonem o ochraně ovzduší, aby:

- došlo na území aglomerace, kde jsou imisní limity překračovány, ke snížení koncentrací znečišťujících látek v ovzduší pod hodnoty imisních limitů a současně,
- byla udržena a zlepšována kvalita ovzduší také tam, kde jsou současné koncentrace znečišťujících látek pod hodnotami imisních limitů.

Řešené znečišťující látky pro aglomeraci PZKO CZ08A:

- Suspendované částice:
 - PM₁₀ - dochází k překračování imisního limitu pro 24hodinové koncentrace, dochází k překračování ročního imisního limitu;
 - PM_{2,5} – dochází k překračování ročního imisního limitu.
- Benzo(a)pyren: dochází k překračování ročního imisního limitu.
- Benzen: do roku 2012 docházelo k místnímu překračování ročního imisního limitu.
- Arsen: do roku 2009 docházelo k místnímu překračování ročního imisního limitu.
- NO₂: překročení imisního limitu bylo v minulosti v referenčním období PZKO (2007 - 2011) indikováno na stanici Ostrava-Českobratrská.

Pro každou řešenou znečišťující látku jsou na úrovni aglomerace stanoveny hlavní zdroje znečišťování ovzduší s ohledem na jejich vliv na kvalitu ovzduší (prioritní kategorie zdrojů).

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce PZKO CZ08A, zpracované v rozsahu přílohy č. 7 k zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“), bylo předloženo příslušnému úřadu, Ministerstvu životního prostředí (dále též jen „MŽP“) dne 13. 7. 2015. Po kontrole náležitostí bylo oznámení koncepce rozesláno dne 24. 7. 2015 k vyjádření dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům a zveřejněno v Informačním systému SEA.

Zjišťovací řízení ke koncepci PZKO CZ08A bylo zahájeno dne 31. 7. 2015 zveřejněním informace o oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možno do něj nahlížet, na úřední desce Moravskoslezského kraje. Informace byla rovněž zveřejněna v Informačním systému SEA (http://portal.cenia.cz/eiasea/detail/SEA_MZP227K). Zjišťovací řízení bylo ukončeno dne 27. 8. 2015 vydáním závěru zjišťovacího řízení (č. j.: 59388/ENV/15).

Návrh koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (dále též jen „vyhodnocení SEA“) zpracovaného v rozsahu přílohy č. 9 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí byl dne 3. 11. 2015 rozeslán ke zveřejnění podle § 16 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Veřejné projednání návrhu koncepce včetně vyhodnocení SEA se konalo v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí dne 26. 11. 2015. Veřejné projednání se uskutečnilo v sále krajského zastupitelstva Krajského úřadu Moravskoslezského kraje. Zápis z veřejného projednání obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne 1. 12. 2015. Vypořádání doručených připomínek, které je jedním z nezbytných podkladů pro vydání tohoto stanoviska, obdrželo Ministerstvo životního prostředí od předkladatele koncepce dne 19. 2. 2016.

Stručný popis posuzování:

Vyhodnocení SEA bylo zpracováno v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí a vypracováno v rozsahu přílohy č. 9 k tomuto zákonu a požadavků

na jeho rozsah a obsah uvedených v závěru zjišťovacího řízení vydaného podle § 10d zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Návrh koncepce PZKO CZ08A obsahuje opatření (projekty či aktivity) na obecné úrovni, v případě dopravních staveb vychází z platné územně plánovací dokumentace. Posouzení dopadů projektů jako takových bylo nebo bude provedeno zejména při územním plánování a posléze na projektové úrovni.

Jako základní hodnotící rámec pro vyhodnocení vlivů PZKO CZ08A na životní prostředí byla zvolena sada témat a složek životního prostředí (ovzduší, zdraví, emise skleníkové plyny, voda, půda a horninové prostředí, příroda a krajina, lesní ekosystémy, odpady, kulturní památky a hluk) a jejich specifických problémů jako jsou např. plošné překračování imisních limitů suspendovaných částic PM10, PM2,5 a benzo(a)pyrenu na většině území aglomerace, problémy jakosti povrchových vod v důsledku atmosférické depozice, úbytek zemědělského půdního fondu a nezastavěných ploch atd. Dále bylo provedeno hodnocení PZKO CZ08A z hlediska veřejného zdraví.

Hodnocení možných vlivů PZKO CZ08A bylo provedeno ve dvou rovinách. V první, tedy strategické rovině byly hodnoceny cíle a priority koncepce a ve druhé rovině byla hodnocena jednotlivá opatření této koncepce. K samotnému hodnocení byla použita stupnice k hodnocení síly vazby mezi opatřeními PZKO CZ08A a tématy životního prostředí a veřejného zdraví se stupnicí významnosti od (+2) do (-2) včetně 0 a ?.

Jelikož orgány ochrany přírody nevyloučily významný vliv na celistvost a integritu lokalit soustavy Natura 2000, bylo zpracováno i hodnocení vlivu koncepce dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“), a to z hlediska důsledků realizace koncepce na evropsky významné lokality (dále jen „EVL“) a ptačí oblasti (dále jen „PO“) a stav jejich ochrany (naturové hodnocení).

Podkladem pro vydání tohoto stanoviska byly krom vyhodnocení SEA také vyjádření k němu podaná a výsledky veřejného projednání.

Závěry posuzování:

Stanovené cíle a priority včetně navržených opatření PZKO CZ08A jsou zacíleny na snížení emisí ve všech sektorech zdrojů znečišťování, proto se jedná o koncepci s potenciálně významným pozitivním vlivem na životní prostředí a veřejné zdraví.

Dílní negativní vlivy koncepce lze očekávat zejména v dopadech na přírodu a krajinu především v podobě záboru půdy, fragmentace biotopů a lesních porostů, zásahů do územních systémů ekologické stability (dále jen „ÚSES“) a významných krajinných prvků (dále jen „VKP“), na krajinný ráz, případně na zvláště chráněná území (dále jen „ZCHÚ“) a lokality soustavy Natura 2000 a snižování migrační prostupnosti krajiny v souvislosti s rozvojem dopravní infrastruktury.

Proto byla na úrovni koncepce navržena vhodná opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci těchto zjištěných potenciálních negativních vlivů, přičemž další opatření mohou být navrhována postupně při zjištění dalších možných potenciálních negativních vlivů.

Cíl PZKO CZ08A je v souladu se zájmy ochrany EVL a PO a nebude mít významný negativní vliv na jednotlivé EVL a PO. Negativní vlivy na EVL a PO mohou přinést zejména velké dopravní stavby, pro které v souladu se zákonem o ochraně přírody

a krajiny musí být v případě možného ovlivnění lokalit soustavy Natura 2000 zpracováno naturové hodnocení. PZKO CZ08A bude mít pozitivní vliv na zatížení stanovišť acidifikací, eutrofizací a ozónem.

Vzhledem ke skutečnosti, že řada opatření obsažených v PZKO CZ08A by měla být realizována územními samosprávnými celky, bylo by vhodné, s cílem eliminovat rizika nedostatečné realizace opatření v PZKO, iniciovat do budoucna úpravu zákona o ochraně ovzduší spočívající v rozšíření a zpřesnění povinnosti závazně realizovat opatření obsažená v PZKO při výkonu veřejné správy.

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný úřad podle § 21 písmena d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na základě návrhu koncepce včetně vyhodnocení SEA, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání vydává postupem podle § 10g tohoto zákona z hlediska přijatelnosti vlivů na životní prostředí:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Program zlepšování kvality ovzduší aglomerace Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek – CZ08A“

a stanoví podle § 10g odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí následující požadavky a podmínky, kterými budou zároveň zajištěny minimální možné dopady realizace Programu zlepšování kvality ovzduší aglomerace Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek – CZ08A na životní prostředí a veřejné zdraví

Část A: Podmínky a požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví:

- 1) Prioritně realizovat následující opatření, která jsou klíčová pro hodnocenou aglomeraci v oblasti zlepšení kvality ovzduší:
 - Opatření podporující snížení imisního dopadu automobilové dopravy na kvalitu ovzduší zejména u obcí s více než 5000 obyvateli, pro které byl v PZKO CZ08A stanoven emisní strop.
 - Opatření podporující snížení imisního dopadu individuálního vytápění domácností pevnými palivy na kvalitu ovzduší.

Pro tato klíčová opatření ke snížení imisní zátěže by měl být na úrovni kompetentních orgánů vypracován harmonogram, jehož plnění bude každoročně vyhodnocováno.
- 2) Územně a časově diverzifikovat dotační podporu modernizace individuálního vytápění domácností. Lokality s překročením imisního limitu by měly být řešeny přednostně.
- 3) Pro naplňování jednotlivých opatření obsažených v PZKO CZ08A vybírat přednostně takové projekty, které budou mít co největší přínos ke snížení

- znečištění ovzduší u řešených znečišťujících látek, zvláště u benzo(a)pyrenu a suspendovaných částic.
- 4) Při povolování nových komunikací v lokalitách s překročenými limity znečištění ovzduší realizovat v nejvyšší možné míře technická nebo kompenzační opatření, která zajistí, že v obytné zástavbě nedojde ke zhoršení imisní zátěže v porovnání s výchozím stavem.
 - 5) Realizaci nových projektů dopravní infrastruktury, popřípadě zkapacitnění těch stávajících, provádět s takovými technickými opatřeními, která zamezí jejich nadměrnému obtěžování obyvatelstva hlukem.
 - 6) Při realizaci koncepce přihlídnout k odpovídajícím doporučením k posílení pozitivních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví uvedeným v kapitole 12.3 vyhodnocení SEA.
 - 7) Při výsadbě dřevin mimo zastavěné území je třeba uplatňovat výhradně geograficky původní, stanovištně vhodné dřeviny. Výsadby je vhodné propojovat se stávajícími krajinnými prvky. Zábory sídelní zeleně musí být kompenzovány.
 - 8) V odůvodněných případech (např. z důvodu vysoké prašnosti způsobované provozem na komunikaci) zajistit zpevnění povrchu nezpevněných komunikací s upřednostňováním druhů povrchu umožňujících vsakování srážkových vod.
 - 9) Rozšířit realizaci opatření EC1 „Informování a osvěta veřejnosti v otázkách ochrany ovzduší“ rovněž na oblast relevantních environmentálních dotačních programů s cílem omezit riziko nedostatečného zájmu o dotační podporu modernizace individuálního vytápění.
 - 10) V rámci realizace opatření „ED2 Účast zástupců Moravskoslezského kraje na pracovních skupinách MŽP k řešení zlepšování kvality ovzduší“ zajistit, aby jeho součástí byla i jednání s polskou stranou a případně byla navržena i konkrétní agenda, zaměřená na přípravu investic do ochrany ovzduší na obou stranách hranice.
 - 11) Při rekultivaci odvalů v maximální míře (při zajištění bezpečnosti) uplatňovat metodu ponechání samovolnému vývoji. Při vytváření malých vodních ploch je třeba volit takové parametry, aby byly přístupné pro obojživelníky. Pro případné výsadby je třeba použít geograficky původní, stanovištně vhodné dřeviny s co největším efektem záchytu znečišťujících látek z ovzduší. Před zahájením jakékoli rekultivace by měl být proveden biologický průzkum a zjištěné cenné druhy a stanoviště je třeba zachovat.
 - 12) Při realizaci opatření EB2 „Snižování vlivu dlouhodobých deponií vytěžených materiálů a průmyslových areálů na kvalitu ovzduší“ v oblasti termicky neaktivních odvalů zajistit kromě výsadby vhodných dřevin rovněž odpovídající dosadbu půdopokryvných rostlin z důvodu aktivní podpory a urychlení sukcese v daných územích.
 - 13) Konkrétní projekty, aktivity, opatření budou uskutečňovány za respektování ochrany zvláště chráněných území (ZCHÚ), soustavy NATURA 2000 a lokalit výskytu zvláště chráněných druhů včetně obecné ochrany přírody v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny.
 - 14) Při umisťování a realizaci technických opatření naplňujících PZKO CZ08A je nezbytné minimalizovat případné negativní dopady na významné krajinné prvky,

zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů a předměty a cíle ochrany zvláště chráněných území a lokalit soustavy Natura 2000.

- 15) V rámci přípravy jednotlivých opatření, která se mohou dotýkat zájmů ochrany přírody a krajiny, postupovat v součinnosti s orgány ochrany přírody.
- 16) Nové záměry lokalizovat v souladu s územně plánovacími dokumentacemi, v případě umístění na zemědělskou půdu preferovat půdu v nižších třídách ochrany.
- 17) Při realizaci aktivit minimalizovat zábor a zásah do pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL), především do lesů zvláštního určení a lesů ochranných.
- 18) Ministerstvo životního prostředí jako předkladatel koncepce zajistí ve spolupráci s orgány kompetentními k realizaci jednotlivých opatření PZKO sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví dle § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Vývoj kvality životního prostředí v aglomeraci Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek bude sledován s uplatněním monitorovacích indikátorů uvedených v kapitole 9 vyhodnocení SEA. Vyhodnocení plnění PZKO CZ08A proběhne každoročně. V případě zjištění významných negativních vlivů na životní prostředí provádět průběžnou aktualizaci této koncepce a dodržovat další povinnosti vyplývající z výše uvedeného ustanovení.
- 19) Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých došlých vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení, a zveřejní schválenou koncepci. Dále zpracuje odůvodnění (tzv. prohlášení) podle ustanovení § 10g odst. 4 věty druhé zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, které bude součástí odůvodnění opatření obecné povahy.

Část B. Požadavky a podmínky z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000:

- 20) U záměrů, které budou navrhovány na základě provádění koncepce, musí být důsledně postupováno v souladu s ustanovením § 45h a § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny.
- 21) Každý záměr, který bude na základě PZKO CZ08A realizován, bude respektovat ochranu území soustavy Natura 2000. Při možných variantách vždy preferovat variantu mimo lokality soustavy Natura 2000. Konečný návrh řešit v dohodě s příslušným orgánem ochrany přírody.

Toto stanovisko není závazným stanoviskem ani rozhodnutím vydaným ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat.

Ministerstvo životního prostředí upozorňuje na povinnost schvalujícího orgánu postupovat podle § 10g odst. 4 a 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Mgr. Evžen DOLEŽAL v. r.

*ředitel odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence*